

Rutte zei sorry, maar wordt het geen tijd voor kritische vragen?

Coronacrisis Waarom dringen internationale wetenschappelijke inzichten in het coronabeleid nog steeds niet door? Nederland is onherkenbaar veranderd, ziet *Ginny Mooy*.

29 november 2021 Leestijd 3 minuten

Demissionair premier Rutte en minister De Jonge (Volksgezondheid) na afloop van een persconferentie.

Foto Bart Maat / ANP

e dag na de coronapersconferentie stonden de kranten in het teken van ‘nederigheid’. Want **D** premier Rutte zei sorry. Niet sorry omdat code zwart bijna in zicht is. Niet omdat iedere dag mensen sterven door corona. Nee, Rutte zei sorry, vooral omdat het hem niet lukt om zijn boodschap goed over het voetlicht te krijgen. En ook wel omdat nu toch weer harde maatregelen nodig zijn. Dat het kabinet ten onrechte had gedacht dat we ons de crisis ‘uit konden prikken’. Nou ja, de adviseurs dachten dat ook. En ook internationaal was men daar volgens Rutte van overtuigd. Dus eigenlijk kunnen ze er niets aan doen.

Nu is het niet waar, wat Rutte beweert. Want al sinds de vaccins goedgekeurd zijn, schreeuwt de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) het van de daken: de vaccins zijn fantastisch, maar ze lossen de pandemie niet op. „Het is vaccins én... Niet vaccins alleen.” Afstand, mondneusmasker, ventilatie, hygiëne en grote menigten vermijden – „doe het allemaal”. Ik vermoed dat ‘dansen met Janssen’, carnaval, festivals en vrije verspreiding op slecht geventileerde scholen niet echt in de ‘internationale overtuigdheid’ past. WHO-epidemioloog Mike Ryan liet er in maart dit jaar in elk geval geen misverstand over bestaan: „Als je te veel versoepelt, kom je onherroepelijk weer in lockdowns terecht.”

Maar Rutte zei dus sorry. En dat is waar het om gaat. Niemand die zich afvraagt waarom de minister van Volksgezondheid zich drukker lijkt te maken over „te grote woorden” van ziekenhuisbestuurders, dan over de grote gevolgen. Dat we bedden blijven vullen, ook al moeten potentieel levensreddende behandelingen voor andere aandoeningen al worden afgeschaald. Geen zorgen. De modellen zijn niet meer betrouwbaar, maar die rekenen toch uit dat dit pakket ons ruimschoots redt.

Twee werkelijkheden

Alles onder controle, de R is spoedig onder de 1. Dus analyseren journalisten driftig die sorry. Niemand die het OMT-advies checkt, waaruit blijkt dat de R met dit pakket helemaal geen beetje gaat dalen, maar slechts stabiliseert. Of met andere woorden: gewoon net zo torenhoog blijft. Met dit pakket komt er dus nog geen millimeter extra lucht in de zorg. De ziekenhuizen nemen het heft intussen in eigen hand. Via sociale media vertellen ze ons dat de ambulance ons misschien niet meer op kan halen. Dat we extra op moeten passen, omdat er misschien geen zorg voor ons is. Twee totaal verschillende werkelijkheden.

Ginny Mooy is antropoloog en was lid van het Red Team.

Lees ook: **Code zwart toetst de staat van ons land**

Tenzij het kabinet en zijn adviseurs iets weten wat wij niet weten, koersen we dus af op een regelrechte ramp. Maar wat is nu waar? Ik besluit dat ik Gommers geloof als hij zegt dat het onvermijdelijk code zwart wordt. Ook al ontkent Hugo de Jonge in alle toonaarden. Omdat ik Gommers' boek *Intens* las. En daaruit begrijp dat het een groot machtsspel is, daar in het OMT en het kabinet. Een ware slangenkuil, met grote ego's en grote belangen.

„We sukkelen in verbijstering voort”, appte mijn vader na de coronapersconferentie. En zo is het. Steeds meer vragen, steeds minder antwoorden. Is dit nog hetzelfde Nederland? Het is hier onherkenbaar veranderd. Alle stabiliteit is weg. Niet eens door de crisis, maar door de enorme mist die opstijgt uit het kabinet. De leugens. De woordspelletjes. De volkomen ontkoppeling tussen hen die ons door de crisis moeten loodsen, en wij die aan het andere eindje bungelen. We weten niet eens meer hoe groot die crisis is.

Wetenschappelijke verantwoording

Het kabinet en zijn adviseurs leven in een eigen werkelijkheid. Gelukkig worden besluiten honderd procent op wetenschap gebaseerd. Is dat echt zo trouwens? We kunnen het niet nagaan. Voor het beleid is immers nog nooit werkelijk wetenschappelijk bewijs overlegd. En inzichten uit de internationale wetenschap lijken niet door te dringen. Als voormalig Red Team-lid heb ik met redelijke en wetenschappelijke argumenten geprobeerd het beleid te bevragen. Te laten zien waar geen wetenschappelijk bewijs voor was, of waar het zelfs recht tegen de wetenschap inging. Maar zelfs die beschaafde toon en diplomatie, de wetenschappelijke verantwoording, het was vaak te moeilijk om te publiceren.

Lees ook dit interview met Amrish Baidjoe: **Gestopte Red Team Covid-19 NL weigerde deel te nemen aan 'politiek spel'**

Sommige journalisten en wetenschappers liepen met een boog om me heen. En dan kwam ik met adviezen van de WHO. In Nederland omstreden. Het is blijkbaar *not done* om de internationale consensus hier naar buiten te brengen. Ik geloof het zelf nog steeds niet. In Nederland. Dat het uitdragen van de richtlijnen van de WHO voelt als een verzetsdaad. Terwijl we weten dat het kabinet steeds vaker en steeds erger over de schreef gaat. Wees toch maar voorzichtig om dat te verwoorden. Dan ben jij het probleem, want het ontwricht.

En onze Tweede Kamerleden? Die hebben het er maar moeilijk mee om deze liegende politici op een 'beschaafde' manier een beetje in de pas te krijgen. Maar dit vraagt niet om diplomatie. Dit vraagt om verontwaardiging en boosheid die zijn weerga niet kent. Kom op voor de burgers die je vertegenwoordigt. Maar onze Tweede Kamerleden willen hoe dan ook beschaafd en redelijk overkomen. Dan houden we de schreeuwende populistten over. Die momenteel vooral aan populariteit winnen, omdat zij de leugens wel plompverloren benoemen. Zo zitten we vastgedraaid in diplomatie en deftigheid. En leugens. Maar Rutte zei sorry. Dan is het blijkbaar allang goed.